

tudi hitro preide — časih pa že v nekaterih urah žival umori. Klanje napada vsa plemena naše domače živine; najrajši in največkrat pa vender konje. V naslednjem hočemo govoriti o koliki pri konjih.

Kolika (grizenje) je najbolj razširjena notranja bolezen pri konjih. Med sto notranjimi konjskimi boleznimi je gotovo štirideset kolik; od sto na koliki obolelih konj jih počez pogine 15 do 20.

Koliko napravlja preobilna, napačna ali izprijena klaja. Posebno rada pride kolika po rži. Zategadelj je najbolje, da z ržjo konj ne krmimo ali jim le zelo malo rži dajemo. Najboljše žito za konje je oves, kateri daje moč in ne napenja. Sveža detelja, posebno sparjena, kaj rada provzroča koliko; torej moramo s to klajo vedno previdno krmiti. Navadno zbole konji radi na koliki ob nedeljah, ko v hlevu stoje in obilno krme dobivajo; pa tudi takrat nastane rada kolika, kadar sestradana živina prav hitro žre in se potem takoj upreže in s polnim trebuhom podi. Pri mlinarskih konjih se kolika večkrat iz tega vzroka prikaže, ker mlinarji veliko suhe moke krmijo, kar konje močno napenja. Klaja, ki začne hitro v želodcu vreti na pr. premlada trava in detelja, sparjena in sveža krma, zelo rada provzroča koliko. Nadalje prištevamo vzrok kolike nabasanje želodca in črev s klajo ali z blatom; temu pravimo navadno, da se je živini zaprlo. Koliko povzročajo nadalje kamni v črevih, kjer se večkrat napravijo; posebno ako so kamni veliki, nadlegujejo čreva. Isto velja tudi, ako se v črevih obilo glist zaredi. Večkrat nastane klanje v trebuhu na ta način, da se črevo zavije okoli črevesa in eno črevo drugo tako stisne, da ne more blato naprej. Včasih se črevo porine v drugo črevo in blato tudi ne more naprej. Koliko povzročajo tudi druga zelišča, kakor tudi preostra zdravila. Prehlajenje vsake vrste tudi napravlja ujedanje. Posebno je prehlajenje takrat nevarno, kadar mokra in potna živina stoji na prepihu ali se pa vroča živina napije mrzle vode.

Bolezen pride hitro. Konj postane nemiren, nepokojen, stopa semtertja, večkrat se ozira po trebuhu in bije po trebuhu z zadnjima vogloma, s prvima pa koplje po tleh, ter maha z repom semintja. Konj se večkrat vleže in plane zopet kvišku, stoji mogoče nekaj minut mirno, ako se bolečine ponove, se zopet vrže na tla, ter zopet kmalu ustane. Konj se večkrat pripravljaja k blatu in k scanju, pa spravi iz sebe le jako malo ali pa čisto nič. Kadar je kolika hujša, se meče konj brezobzirno na tla, se valja, leži na hrbtu in nateguje noge krčljivo na trebuh. Zatem skoči kvišku, ozira se po trebuhu in se iznova vrže na tla. To se večkrat ponavlja. Konj ne žre in ne pije, škriplje z zobmi, sope težko in naglo in ima gobec vroč in suh. Toplota kože se preminja, noge in ušesa so navadno mrzla. Žival se začne potiti in trepetati po vsem životu.

Zelo nevarna znamenja pri koliki so: Ako se konj davi ali celo bljuje. To je znamenje, da je želodec počil, kajti sicer konj nikdar ne bljuje. Ako konj sedi, kakor pes, ali s prednjima nogama kleči in vzadi stoji. Ako se hitro napne, je to znamenje, da so se čreva zavila ali pa da je kako črevo počilo. Kadar se žival vedno k blatu pripravljaja in nič drugega iz sebe ne spravi, kakor malo žlema, takrat so čreva z blatom preobložena. Kadar se konj začne močno potiti in je pot mrzel, ali kadar se konj brezobzirno na tla meče, je to vedno slabo znamenje.

Sploh se ne moremo nič dobrega nadejati, ako kakega pol dneva od konja čisto nič blata ne gre in se grizenje sploh ne potolaži.

Ker je kolika vedno nevarna bolezen, je najbolje, da se precej pošlje po živinozdravnika in se mu naznani, da je v hlevu kolika, zato da lahko zdravilo kar seboj prinese. Dokler živinozdravnik ne pride, ali če ga sploh ni pričakovati, naj se stori tako le:

Konju se dobro nastelje, da se metaje ob tla ne obtolče. Vrata in okna je zapreti, da ne vleče mrzla sapa na bolno žival. Ako se konj ne meče in ne valja, naj ga pusti na njegovem prostoru; ako bi se pa metal na tla, ga je treba izprejavati, da se ne bo valjal. Velikokrat se zgodi, da se čreva pri valjanju zavijejo in na ta način blato ne more naprej. Tedaj ne more nobeno zdravilo nič pomagati; konj je izgubljen. (Konec prih.)

Kmetijske raznoterosti.

Cvetljice v jeseni. Uže se bliža čas, ko bomo morali pospraviti cvetljice, ki so nam krasile celo poletje okna in vrtove, v varnejše in gorkejšje prostore, ako nočemo, da nam jih za vedno uniči kruti mraz. Navadne, kakor so pelargonije, fuksije, nageljni je najbolje, da jim damo suh in le malo gorak kotiček, kjer mirno prezimijo. Od časa do časa se jim prilije, toda ne celoma mrzla voda, vender največ se jih skoro pokvari po zimi, ker se vsled suše posuše. Druge pa, kakor so hijacinte in sploh cibulaste rastline, katerih cvetje želimo imeti v zgodnji pomladi, vsadimo v navadno vrtno zemljo, vender ji ne škoduje, ako primešamo nekoliko finega peska vmes, posebno ako je zemlja težka. Lončke s čebulicami, katere pa ne smejo biti vsajene pregloboko in katere smo zalili z vodo, zagrebejo naj se drug poleg drugega v zemljo, katero zagrnemo kakih 10 cm visoko z gnojem ali listjem. Meseca decembra ali januarja se jih vzame iz zemlje v sobo, kjer bodo na solnčnem in gorkem prostoru kmalu jele veselo uspevati. Hijacinte ljubijo mokroto. Pred vsem se mora po zimi pri cvetljicah paziti, da je vedno enaka stopinja gorkote, hitra sprememba gorkote jih največ uniči.

Ogledovanje simodolske govede, združeno s premovanjem, bo 18 oktobra t. l. v Pestojni. To ogledovanje ima v prvi vrsti namen izreči sodbo, ali je simodolska goved primerna za zboljševanje naše živine in ali jo je še nadalje rabiti, oziroma oddajati simodolske bike. Gg. živinorejce prosimo, da pridejo v obilnem številu k ogledovanju, da bodo dali pojasnila o uspevanju tega plemena in da bodo sami izrekli sodbo na podlagi svojih izkušenj.